

Tujca o Sloveniji in ohranjanju posameznikove kulturne identitete

V sredo, 5. 2. 2020, sta dijake 3. letnikov gimnazijskega programa Srednje šole Veno Pilon Ajdovščina obiskala tujca James in Ross, ki trenutno živita v Sloveniji. S subjektivnim pridihom sta predstavila svoje poglede na temo osebne in

kulturne identitete ter asimilacije in podala napotke, ki jih bomo mladi lahko uporabili, ko se bomo tudi sami za dalj časa podali v svet, ali pa zgolj za to, da bomo lažje razumeli svoje mesto v družbi.

Že nekaj časa dijaki pri pouku angleščine obdelujemo nekaj izjemno konkretnih in družbeno zaskrbljujočih tem. Ena izmed teh je tudi kulturna identiteta. Svet, prepleten z globalizacijo in migracijami, je obremenjen z grožnjo izgube narodovih identitet. Kulturne in migracijske meddržavne ter državne politike pa lahko to obremenitev potencirajo ali pa zmanjšujejo. Tako lahko opazujemo tako tiste bolj uspešne taktike ohranjanja kulturne identitete kot tudi tiste, ki v duhu socialne pravičnosti slednjo degradirajo. Da pa lahko o pomenu in politiki kulturne identitete sploh govorimo, potrebujemo širše znanje, dojemanje prostora, poznavanje zgodovinskih dejstev in morebiti tuj pogled na situacijo.

V zahodni civilizaciji, ki se mnogokrat ponaša s prepričanjem, da je najnaprednejša družba, zadnja leta opazujemo vsesplošno razvrednotenje že doseženih družbenih norm. Propad vrednot, kot so svoboda izražanja in

mišljenja, odprta kritika verstev in poudarjanje pomena razuma, pragmatičnosti ter racionalnosti, je posredno povezan z nekredibilno in nekompetentno migracijsko ter kulturno politiko. Utapljajo se vrednote večinske prednosti, ki smo jih včasih jemali kot samoumevne. Preplavljajo pa nas take, ki se ne skladajo z našim načinom bivanja in dojemanja. Take, ki zahtevajo zavedno ali (za nekatere) nezavedno lastno zapostavljanje, po drugi strani pa sprejetje nadrejenosti teh tujih vrednot. Takšno neskladje pa pripelje do mnogih problemov družbe, kot so diskriminacija in zapostavljenost.

V luči takih dilem smo se pogovarjali tudi z omenjenima gostoma, ki sta nam iz prve roke ponudila predstavo konceptov "amerikosti" in "britanskosti" ter ju prepletala z idejo "slovenskosti", zato da smo začutili prilagoditve, ki sta jih bila primorana izvesti v novem okolju. Teh sicer ni bilo ravno veliko, saj so si omenjeni koncepti zaradi podobne zgodovine zahodnih civilizacij precej podobni,

kljub vsemu pa sta poudarila možnost večje aktivnosti, boljše kvalitete življenja ter počasnejšega tempa, ki ju Slovenija v primerjavi z ZDA oz. Veliko Britanijo ponuja.

Oba angleško govoreča gosta sta se zavedala pojma talečega lonca kultur in sta v skladu s prepričanjem tudi delovala. Pokazala sta nam, da razumeta osnove slovenščine. Prav tako sta prilagodila način življenja, da bi se ta bolje spajal s slovenskim. Do naše družbe sta delovala spoštljivo, lahko pa sta tudi zgled pozitivnega vključevanja v družbo.

Poslušalci smo pri interaktivni predstavitvi z veseljem sodelovali. Obisk gostov je zagotovo doprinesel k boljšemu razumevanju pomena ohranjanja lastne kulturne identitete. Taka srečanja so neprecenljive narave, saj nam omogočajo, da širimo obzorja, brusimo veščine kritičnega mišljenja in v svetu neskončnih možnosti najdemo svojo pot.

Feliks V. Možina, 3. a

Na pomoč, ne znamo skuhati mineštre!

Naš namen je bil, da med seboj združimo različne generacije – od mladih, malo manj mladih pa vse do tistih najstarejših med nami. Prepričani smo namreč, da ima vsaka generacija določena znanja, ki jih druge generacije nimajo. Osrednja ideja dogodka je bila, da si podelimo trenutke, izkušnje in znanja.

Program smo začeli s kvizom Kahoot, kjer smo se v skupinah pomerili z uporabo pametnih telefonov. Preverili smo znanje, ki ga o trajnostnem razvoju že imamo. Ugotovili smo, da ima vsak malo drugačen pogled na to, kaj trajnostni razvoj pomeni, pa vendar obstajajo dejstva, ki pričajo o situaciji v Sloveniji. Ker se je večina udeležencev prvič srečala s kvizom na mobilnih telefonih, je bilo tekmovanje še toliko bolj zabavno

Po kvizu je del udeležencev, ekipa mladih in starostnikov, odšel v kuhinjo, kjer so se posvetili pripravi mineštre. Zakaj mineštra? Ker je to jed, ki jo lahko z lahkoto pripravimo iz sestavin, ki zrastejo na domačem vrtu ali njivi. Posledično ima zelo nizke obremenitve za okolje in je v sledi trajnostnega razvoja.

Medtem ko je del udeležencev kuhal mineštro, je v osrednjem prostoru potekal program: Jan in Filip sta nam zaigrala na kahon, potem pa so se tudi gostje sami lahko preizkusili v ustvarjanju ritma. Sledila je literarna točka z gospo Vlasto iz društva Norma 7. Gospod Dominik je z nami delil zgodbo o svojem glasbenem ustvarjanju v mladosti, potem pa smo si izmenjali nasvete, ki bi jih radi podelili drugim generacijam. Spontano je nastala celo ekipa mladih in starih, ki se je pomerila v namiznem nogometu.

Ko je bila mineštra skuhana (pravzaprav sta nastali kar dve), smo se pogostili, sledila pa je tudi torta.

Ekipa Start the Change

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

EVROPSKA UNIJA
EVROPSKI
SOCIALNI SKLAD
NALOŽBA V VAŠO PRIHODNOST

Novinarske aktivnosti v programu POŠ sofinancirata Republika Slovenija in Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada.

V Hiši mladih se je v sredo, 5. februarja 2020, odvil dogodek, ki smo ga naslovili Na pomoč, ne znamo skuhati mineštre! Šlo je za druženje generacij, ki smo ga organizirali združeni mladi iz Ajdovščine in okolice. Na naši šoli že drugo leto delujemo v okviru programa Popestrimo šolo na Srednji šoli Veno Pilon Ajdovščina, pridružili pa smo se mednarodnemu projektu Start the Change pod okriljem Amnesty International Slovenije. Posvečamo se temam trajnostnega razvoja, ki zajemajo tako skrb za okolje kot ravnanje v dobrobit družbe. Letos smo skupino razširili, tako da smo dogodek organizirali skupaj z mladimi iz programa PUM-O in z učenci Osnovne šole Danila Lokarja Ajdovščina.

Užij življenje – eno od pravil izraelskega ljudstva

V sredo, 12. februarja 2020, nas je tretje letnike gimnazije obiskala Urška Jelerčič, Slovenka, ki živi v Izraelu. Naš pogovor je tekel v angleščini, ki je trenutno Urškin vsakodnevni jezik sporazumevanja. Pogovarjali smo se o izraelskem vsakdanjiku in ga primerjali z našim. Skozi pogovor o različnih

temah iz vsakdanjega življenja smo našli zelo veliko razlik in skoraj nobene podobnosti med narodom. Mogoče bi se kaj le našlo, če bi za pogovor imeli več časa.

Izvedeli smo, da Izraelcem več pomeni to, da se znajdeš v življenju, kot pa šolanje na univerzi. V

Sloveniji večina ljudi postrani pogleda, če se odločiš, da boš izobraževanje zaključil po srednji šoli ali se med študijem preusmeril drugam, na primer zamenjal študij medicine za študij elektrotehnike. Izraelcem je to nekaj običajnega, saj ima posameznik pravico, da se išče in ugotovi, da mu nek študij ali služba ne ustreza in se zato preusmeri na drugo področje. Iz pogovora na to temo smo tudi zaključili, da so Izraelci veliko bolj podjetni in samoiniciativni kot mi.

Znani so tudi po tem, da hitro najdejo luknje znotraj pravil in zakonov. Urška nam je to prikazala na primeru ortodoksnih judov, ki jih je v Izraelu približno 10 %. Zaradi vere ob vikendih, ko poteka Shabbat, ne smejo uporabljati tehnologije. Ker pa jih veliko živi v blokih z več kot 20 nadstropji, hoja po stopnicah ni ravno mogoča. Da se takemu pravilu izognejo, so dvigala programirana tako, da se ob vikendih vstavijo in avtomatsko odprejo na vsakem nadstropju. Na ta način ni nikomur potrebno pritisniti gumba na dvigalu, kar

pomeni, da zakona v osnovi niso kršili.

Primerjali smo tudi slovensko nedeljsko kosilo in izraelske petkove Shabbat večerje, na katere pride tudi od 15 do 20 ljudi, saj družine povabijo številne prijatelje in znance. Gostitelji pripravijo veliko različnih jedi, poleg tega pa še vsak izmed gostov prinese svojo hrano. Večinoma ob koncu večerje ostane veliko hrane, zato ni nič čudnega, če jo pojedjo še kakšen dan ali dva kasneje. Slovenci precej bolj cenimo sveže pripravljene obroke, zato zelo redko pogrevamo ostanke prejšnjega dne.

Kot pragmatični posamezniki Izraelci zelo pazijo na to, da so stvari predvsem zelo uporabne in koristne, ni pa jim tako zelo pomemben videz. To se predvsem odraža v njihovi skrbi za videz hiš, blokov in stanovanj. Zato tudi težave rešujejo na praktičen način, rezultati pa niso vedno estetski. Kot zabaven primer take iznajdljivosti nam je Urška pokazala fotografijo "popravljenega okna". Ker se to ni

zaprlo, je najemodajalec namesto zamenjave okna oz. kljuke, nanj preprosto pritrdil ključavnico in tako problem rešil.

Izraelci zelo radi pomagajo in to menda celo do mere, ki meji na vsiljivost. Morda bi jih lahko primerjali z našimi obiski pri sorodnikih, ko ponujajo hrano in pijačo, čeprav smo že večkrat odklonili. Le da se pri njih ta uslužnost ne ustavi pri hrani, podjetni so tudi pri iskanju službe ali celo boljše polovice za prijatelja.

Predvsem smo izvedeli, da so Izraelci narod, ki se ne zmeni za to, kako jih vidijo drugi in ne delajo stvari, da bi se vključili in bili drugim všeč, ampak jih delajo zase in zato, ker se sami v tem počutijo izpolnjene in srečne. In tu bi se Slovenci lahko od njih marsikaj naučili. Sedaj bi bilo zanimivo izvedeti, kaj bi o naših drobnih navadah mislili Izraelci in kaj bi bilo tisto nekaj, kar bi se oni želeli naučiti od nas.

Maruša Blaško, 3. a

Izgradnja lastne sončne elektrarne

V začetku leta 2020 smo na šoli priključili dve lastni sončni elektrarni, eno na šoli, drugo na dijaškem domu. Od sklepa, s katerim nam je uspelo pridobiti subvencijo na proizvodnjo električne energije, do priklopa elektrarn so pretekla skoraj tri leta. Soočali smo se s številnimi izzivi, nalogami in problemi, ki smo jih uspešno reševali. Tudi ustanovitelj (Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport) je imel nekatere zadržke, za katere smo kasneje ugotovili, da slonijo na starih informacijah in še starejših sistemih. Danes sem slišal, da šole usmerjajo po našem modelu. Če bo projekt zastavljen kot v Ajdovščini, bodo dali zeleno luč.

Pred tremi leti področje fotovoltaike v resnici ni pomenilo odkrivanja nečesa neznanega. Vseeno pa so se prav v zadnjih letih razvili novi sistemi, nove priključne sheme in varnostni sistemi, da smo na fizikalno znanem področju odkrivali tehnične novosti. Posebnost je tudi to, da smo se za elektrarno odločili na javni stavbi, v šoli, se registrirali za prodajo energije in se po besedah projektanta in izvajalcev odločili in potrudili zagotoviti najvišjo možno stopnjo varnosti (višjo, kot jo zahteva zakonodaja in kot jo tipično zagotavljajo drugi).

Naš zavod je relativno velik porabnik energije. Poleg šole imamo kuhinjo, jedilnico, večnamensko dvorano in dijaški dom. Šola je že pred leti pokazala tehnično napredno naravnost in celotno šolo z dijaškim domom klimatizirala – vsako sobo in vsako učilnico (marsikatera šola še danes nima takega standarda). Za to (in seveda

za marsikateri drugi porabnik) je potrebna električna energija. Na letni ravni v zavodu porabimo približno 300.000 kWh električne energije. Izračuni so pokazali, da od naših elektrarn lahko pričakujemo letno proizvodnjo približno 200.000 kWh električne energije, s čimer bomo tako v začetku pokrili dve tretjini (66 %) potrebne energije. Zavedamo se, da se tehnologija spreminja, tako da lahko v prihodnje načrtujemo nove ukrepe za zmanjšanje porabe energije, kar bi pomenilo, da lahko s tem še povečamo procent samooskrbe.

V procesu načrtovanja je bila najpomembnejša skrb za varnost. Izbrani projektant je razvil posebno podkonstrukcijo in sistem pritrdjevanja, ki ni tipski, tako da so se izvajalci najprej čudili našim zahtevam in načrtom za izvedbo. Večkrat smo slišali, da je pritrdjevanje zelo predimenzionirano. Naši odgovori so bili vedno, da mi živimo v Ajdovščini, poznamo našo burjo in želimo mirno spat. Drugi segment varnosti se je nanašal na električni del. Čeprav za tako velike elektrarne, kot je naša, in za tako vrsto priklopa niso zahtevani tako imenovani inteligentni sistemi, ki v času mirovanja delujejo pod nizko napetostjo (vzdrževanje, težave, požar ...), smo uporabili te sisteme. Obenem smo s tem zagotovili tudi večjo učinkovitost, saj ob morebitnih zasenčenjih določenih solarnih modulov pade učinkovitost le modulov in ne celotne elektrarne, kot je to veljalo za starejše sisteme.

Šola je zdaj registrirana tudi za prodajo viškov električne energije, za kar smo že podpisali pogodbo s Petrolom. Čeprav sem prej omenil načrtovano 66% samooskrbo, bodo

dnevi, ko bomo proizvedli več, kot bomo porabili. To energijo bomo prodajali. Sedaj sledimo dnevni proizvodnji in kljub kratkim zimskim dnevom elektrarni proizvajata energijo. Vedeli smo tudi, da za proizvodnjo ni nujno potrebno, da so moduli obsijani s soncem. Kljub temu pa nas je presenetilo, da je elektrarna v deževnem dnevu proizvedla kar eno tretjino energije kot v popolnoma sončnem dnevu.

Investicija v obnovljive vire energije postavlja šolo tudi za praktičen zgled zaposlenim, dijakom, občanom, nenazadnje marsikateri državni instituciji oziroma politiki. Država namreč lovi zadnji vlak, da

izpolni zaveze, ki jih ima do EU na področju podnebnih in energetskih politik. V šoli izvajamo tudi pedagoške vsebine v okviru izbirnih vsebin in interesnih dejavnosti s tega področja. Zdi se nam zelo pomembno, da ne le izpostavljamo razprave na tovrstne vsebine, ampak znamo pokazati tudi konkretne aktivnosti. Zavedanje glede resnosti in pomembnosti omenjene tematike pokažemo s pripravljenostjo za iskanje finančnih virov in lastnim izvajanjem investicij na tem področju. Direktor direktorata za investicije v okviru našega resornega ministrstva je napovedal, da naj bi šole v nekaj letih lahko načrtovale izkoriščanje alternativnih virov, saj gre v tej smeri razvoj družbe.

Prosil nas je za analizo investicije in proizvodnje električne energije, saj jim bo koristila pri uvajanju proizvodnje sončne energije na strehah šol.

Tudi s to investicijo smo pokazali, da smo pripravljeni hoditi po poti neznanega, narediti kakšen korak več, raziskovati in odkrivati, preizkušati in si upati, slediti razvoju družbe in iskati svojo vlogo v tem razvoju, napredku in novostih.

Andrej Rutar, ravnatelj

